

Nominace do Aleje roku 2024 ukazují, že ke stromům váže lidi citové pouto

4.9.2024 - | Arnika

Aleje mají významný kulturní a historický rozměr. Jsou symbolem tradice a odkazem na minulost, kdy byly vysazovány nejen pro zkrášlení okolí, ale také kvůli orientaci. Dodnes tvoří nezaměnitelnou součást krajiny, kterou zkrášlují a činí zajímavější. Zachování a obnova alejí je tedy důležitá nejen z hlediska ekologie a estetiky, ale i pro zachování kulturního dědictví.

Tradice a komunitní život

Aleje stromů spojují lidi v čase a prostoru. Jsou proto ideálním prostředkem pro podporu komunitní soudržnosti. Taková je například Lipová alej v Červené lhotě, nominovaná v kraji Vysočina. Stromy tu byly vysazeny na cestě ke mlýnu před více než 125 lety. Jejich nominant o aleji píše: “Splynete tu s přírodou a ztratíte pojem o čase.” Doslova propojením generací je pak Lipová alej dětí u Jána, nominovaná ve Královéhradeckém kraji. Je v ní 14 lip, z níž jedna byla vysazena v roce 1774 a dalších 13 nově vysazených je adoptováno dětmi z obce Úbislavice, které budou vyrůstat spolu se stromy. Pro místní komunitu je důležité také Hřbitovní alej v Odolené Vodě, nominovaná ve Středočeském kraji. Vede od barokního kostela sv. Klimenta ke hřbitovu, je plná prastarých jírovců a na louce za alejí se pořádají kulturní i historické akce. Jak píše její nominant “alejí se pak procházejí lidé v prvorepublikových šatech, a člověk má pocit, že se propadl do minulosti.” Komunitní rozměr má také nově vysazená Ovocná alej v Chuchelně, nominovaná v Libereckém kraji, která vznikla díky vlastníkům přilehlých pozemků, kteří dali svůj souhlas s výsadbou. Unikátním spojením krajinného prvku s úctou k tradici a s uměním je zase Alej českých panovníků v Bukovanech, nominovaná v Jihomoravském kraji nebo Platanová alej u pivovaru v Protivíně, nominovaná v Jihočeském kraji, o kterou se v areálu pivovaru stará místní firma z úcty k historickému dědictví.

Stín a lepší životní prostředí

Aleje u silnic a cest hrají také klíčovou roli v ochraně životního prostředí a bezpečnosti. Vzrostlé stromy podél silnic fungují jako přirozená bariéra, která pomáhá snižovat hluk z dopravy, zlepšuje kvalitu ovzduší filtrací škodlivin a zároveň poskytuje stín, což může snížit teplotu silnic v letních měsících. Tento efekt má nejen pozitivní dopad na životní prostředí, ale také přispívá k vyššímu komfortu cestujících a prodlužuje životnost vozovek. Striktní dodržování pravidel pro výsadbu stromů v příliš velké vzdálenosti od okraje silnice způsobuje velké problémy při získávání pozemků, mění proporce a vnímání alejí a neumožňuje vznik stromové klenby nad silnicí, což jsou všechno základní estetické hodnoty stromových alejí. Nepřítomnost vzrostlých stromů snižuje biologickou rozmanitost krajiny.

Přínosů alejí využívají také cyklisté. Například v Polešovicích, jim potřebný stín při nádherných výhledech na vinohrady poskytuje topolová alej, nominovaná ve Zlínském kraji. Turisté zase ocení Alej z Králíků po staré cestě k Dolní Orlici, nominovanou v Pardubickém kraji. Vede totiž krajinou s krásnými výhledy do okolí, na Suchý vrch a Orlické hory. Aleje však hrají podobnou úlohu i ve městech. Jako například Alej na Naměstí Na Kampě, nominovaná v Praze, která umožňuje svým stínem trávit příjemné chvíle v restauracích a kavárnách i v letošních nesnesitelných vedrech.

Některé aleje volají nominací o pomoc

Vzrostlé stromy v aleji pomáhají zadržovat vodu v krajině, což je klíčové v době změny klimatu a častějších období sucha. Snižují erozi půdy, protože jejich kořeny stabilizují půdu a zabraňují splavování ornice do vodních toků. O některé aleje je dobře postaráno. Příkladem může být Padrtská alej, nominovaná v Plzeňském kraji, která je dlouhá zhruba 800 metrů, čítá na 200 dubů a řadí se k nejvýznamnějším stromořadím v Brdech. Potřebnou péči jí poskytují pracovníci CHKO Brdy. Naopak voláním o pomoc je nominace Aleje podél Jankova rybníka u Slavkova v Moravskoslezském kraji. Stromy jsou tu fatálně postiženy invazí jmelí, která decimuje stromy v celém Moravskoslezském kraji. Alej je proto nutné obnovit odolnějšími druhy – k čemuž by jí mohly pomoci i hlasy v anketě Alej roku. V hlasování to však bude mít těžké, v Moravskoslezském kraji je totiž zatím nejvíc nominovaných alejí.

Přihlaste do ankety aleje či stromořadí, které důvěrně znáte, ať už pro jejich krásu, příběh s nimi spjatý, nebo proto, že tyto krajinné prvky vznikly vaší zásluhou a pečujete o ně.

Alej nebo stromořadí nominujte do celorepublikové ankety Alej roku 2024 do 30. října 2024. Přihlásit ji můžete prostřednictvím nominačního formuláře:

<https://www.alejroku.cz/nominace>,

O vítězi rozhodne veřejnost v on-line hlasování do 29. ledna 2025. Poté 5. února vyhlásíme 14 regionálních vítězek a z nich jednu vítěznou Alej roku 2024. Na závěr proběhne slavnost pro vítěznou alej, kde budou vítězům za účasti patronů ankety předány diplomy a ceny.

Navíc s odborníky vybereme jednu alej, jejíž stromy budou ošetřeny tzv. kořenovou injektáží, kterou zajistí společnost Groown.

Pro víc informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., 606 727 942.

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/nominace-do-aleje-roku-2024-ukazuji-ze-ke-stromum-vaze-lidi-citove-pouto>